

тики НАНУ, наша держава має потенціал виробляти понад 500 млрд кубометрів зеленого водню на рік. Цього має вистачити і на внутрішні потреби, і на експорт.

Уряд України за підтримки Європейської економічної комісії ООН ще з 2020 року працював над дорожньою картою розвитку внутрішнього водневого ринку, а також підготовкою Концепції водневої енергетики та законодавства для ефективного функціонування останнього. Країни ЄС з самого початку реалізації Європейського зеленого курсу розглядали Україну як надійного партнера, що розділяє погляди та занепокоєння світу щодо глобальних екологічних змін сьогодення. Наша країна активно долучилась до використання альтернативної енергетики та почала модернізувати власні галузі виробництва.

Проте, підступно розпочата 24 лютого 2022 року війна РФ проти нашої держави зупинила реалізацію цих проектів та планів. Сьогодні першочерговою задачею є здобуття омріяної перемоги та відбудова країни, але вже на нових Європейських засадах та цінностях, пріоритетне місце серед яких посідає збереження навколишнього природного середовища та сталий розвиток суспільства.

Горун Юрій Валерійович,

аспірант 3-го курсу кафедри аграрного, земельного та екологічного права Національного університету «Одеська юридична академія»

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ ЗЕМЕЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

24.02.2022 року на підставі Указу Президента України № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» [1] на території нашої держави було введено воєнний стан у зв'язку із вторгненням Російської Федерації строком на 30 діб. Відповідний указ Президента України було затверджено Законом України від 24.02.2022 року № 2102-IX «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» [2]. В подальшому воєнний стан було неодноразово продовжено та станом на зараз правовий режим воєнного стану діє до 21.11.2022 року, та з великою вірогідністю буде продовжено надалі.

Запровадження воєнного стану повністю змінило всі сфери суспільства і відповідно звичайний порядок обігу земельних відносин.

Станом на зараз, функціонування земельних відносин є вкрай обмеженим та не дозволяє констатувати, що земельні відносини функціонують хоча б на половину тих можливостей, що були до 24.02.2022 року. Так, станом на сьогодні відповідальними органами не було дозволено звичайну роботу електронного реєстру – Публічної кадастрової карти, користуватись відповідним сервісом може лише обмежене коло осіб, у тому числі і нотаріуси [3], що провадять угоди у сфері відчуження земельних ділянок на підставі цивільно-правових договорів відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 07.05.2022 року № 564 «Деякі питання ведення та функціонування Державного земельного кадастру в умовах воєнного стану» [4], відповідно до якої нотаріусам було дозволено отримувати відомості з державного земельного кадастру для забезпечення проведення угод щодо відчуження земельних ділянок. Також, останні зміни, що стосувалися земельного законодавства були прийняті останній раз 12.05.2022 року Верховною Радою України, та стосувалися встановлення процедурних особливостей щодо регулювання земельних правовідносин [5].

Встановлення обмежень у сфері земельних відносин логічно, що пов'язанні з метою: 1) захисту інформації, що міститься у відповідних реєстрах; 2) захисту фізичних та юридичних осіб від незаконних продажів чи зміни користування об'єктами земельного законодавства.

Проте, все частіше серед населення та осіб, що працюють у сфері земельних правовідносин виникають логічні запитання, навіщо обмежувати повноцінну роботу відповідних ресурсів на всій території України, а також навіщо встановлювати заборони щодо оформлення права власності на земельні ділянки, які є новоствореними, саме по всій території України. Відповідні запитання різних осіб є досить логічними, особливо якщо порівняти які обмеження встановлені в сфері продажу будинків, здійснення будівельної та проектувальної діяльності. Відповідні сфери є досить дотичними до земельних правовідносин.

До прикладу, Публічна кадастрова карта наразі як було зазначено, не функціонує, проте Портал Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва функціонує, та відповідні проектувальні організації та інженери-проектувальники можуть вносити нові проекти, що стосуються будівництва до відповідного Порталу.

Запуск повноцінного функціонування земельних правовідносин, зокрема але не виключено запуск Публічної кадастрової карти та

можливості відведення земельних ділянок у власність на територіях де не ведуться активні бойові дії став би досить значним поштовхом для нового розвитку земельних відносин в умовах воєнного стану, але аналізуючи подані законопроекти такої події найближчим часом очікувати не варто.

У той же час, процес так званого «застою» земельних правовідносин можна використати на користь реформування земельного законодавства та запуску нових процесів, які будуть покликані значно спростити забюрократизованість земельного законодавства.

На нашу думку, земельні правовідносини потребують суттєвого оновлення та реформування використовуючи ті технології які наразі доступні. Як відомо до 24.02.2022 року на території України тривала земельна реформа, яка розвивалась в декількох напрямках та мала на меті реформування певних правових інститутів, що входять до системи земельного права.

Одним із основних напрямків земельної реформи до 24.02.2022 року було подальше впровадження повноцінного запуску обігу земель сільськогосподарського призначення, яке було розпочато на підставі Закону України від 31.03.2020 року № 552-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення» [6].

Ще одним напрямком земельної реформи до 24.02.2022 року було завершення передачі повноважень щодо розпорядження землями, що знаходяться поза межами населених пунктів з державної сфери управління до органів місцевого самоврядування, а саме територіальних громад, на підставі Закону України від 28.04.2021 року № 1423-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин» [7].

Варто відзначити, що перед початком передачі відповідних земель фактично зі сфери управління Держгеокадастру до органів управління територіальними громадами відповідні землі були інвентаризовані та внесені до Публічної кадастрової карти. Тобто фактично, із більшості земель України було сформовано земельні ділянки в порядку визначеному чинним законодавством України та такі земельні ділянки були внесені до відповідних реєстрів. Це є безумовним плюсом та значно спрощує процеси оформлення земельних ділянок відповідними особами, або надає значно простішу можливість отримати

такі земельні ділянки в порядку передбаченому чинним земельним законодавством.

Проте, відповідні реформи є такими, що зачіпають лише певний спектр інститутів земельного права, проте земельне законодавство потребує більш значного реформування, і у воєнний стан законодавець міг би зайнятись таким реформуванням.

Одним із основних завдань законодавця в сфері земельних правовідносин на думку автора є значне спрощення процедури оформлення земельної ділянки фізичними та юридичними особами.

По аналогії із порядком отримання будівельних дозвільних документів, відповідні зміни повинні бути внесені і до земельного законодавства, а саме необхідно здійснити перехід від імперативності у відповідному інституті земельних правовідносин до диспозитивності. Мається на увазі, те, що до прикладу процес оформлення земельних ділянок у користування юридичними особами, у разі якщо на такій земельній ділянці перебуває на праві власності будівля, повинен відбуватись шляхом виготовлення проекту землеустрою відповідним сертифікованим землевпорядником, завантаженням такого проекту до відповідного відкритого реєстру та впродовж чітко визначено строку розгляд такого проекту компетентними органами та внесення відповідних відомостей до реєстру нерухомого майна.

Процес діджиталізації земельних правовідносин може стосуватись й інших сфер земельних правовідносин, проте для здійснення або хоча б запуску подібної реформи потрібно аби законодавцем було розпочато рух в такому напрямку і перші кроки можуть бути прийняті у період воєнного стану.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24.02.2022 р. № 64/2022. URL: <https://cutt.ly/WMv5pZ6>
2. Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» : Закон України від 24.02.2022 р. № 2102-IX. URL: <https://cutt.ly/eMv5dMy>
3. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо діяльності нотаріусів та функціонування єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 19.04.2022 р. № 480. URL: <https://cutt.ly/oMv5cR6>

4. Деякі питання ведення та функціонування Державного земельного кадастру в умовах воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 07.05.2022 р. № 564. URL: <https://cutt.ly/JMv5WyL>

5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану: Закон України від 12.05.2022 р. № 2247. URL: <https://cutt.ly/nMv5UwT>

6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення : Закон України від 31.03.2020 року № 552-IX. URL: <https://cutt.ly/8Mv7CUv>

7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин : Закон України від 28.04.2021 року № 1423-IX. URL: <https://cutt.ly/MMv5wmi>

Опайнич Віталій Ярославович,

аспірант 1-го курсу кафедри аграрного, земельного та екологічного права Національного університету «Одеська юридична академія»

ОСОБЛИВОСТІ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЕКОЛОГІЧНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Під відповідальністю слід розуміти обов'язок правопорушника зазнати негативних наслідків майнового або організаційного порядку, які настають для нього у відповідь на вчинення винного протиправного діяння. Кожна галузь права має свої специфічні заходи відповідальності. Ефективність дії цього засобу багато в чому залежить від органів державної влади, уповноважених здійснювати заходи юридичної відповідальності до порушників екологічного законодавства [1, с. 61].

Проблематиці екологічно-правової відповідальності приділяють увагу велика кількість вчених та науковців. Серед них Андрейцев В. І, Гавриш Н. С., Каракаш І. І, Краснова М. В., Малишко М. І., Оверковська Т. К., Опольська Н. М., Пашко М. А., Погрібний О. О, Рябець К. А., Титова Н. І., Харитоновна Т. Є., Шемшученко Ю. С та інші.

Слід зазначити, що екологічне правопорушення – це винна протиправна дія або бездіяльність, яка порушує встановлені норми екологічного законодавства та наносить шкоду навколишньому середовищу і здоров'ю громадян. Суб'єктивними ознаками є вина, необережність або умисел та екологічний ризик власників джерел підвищеної екологічної небезпеки. Об'єктивні ознаки екологічного правопору-